

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE GEMEENTERAAD

Dit document is digitaal ondertekend door

Voor eensluidend uittreksel

Julie De Clerck
voorzitter gemeenteraad

Ethel Van den Wijngaert
algemeen directeur

GR/2023/117

Zitting van 27/09/2023

Aanwezig: Julie De Clerck, voorzitter gemeenteraad

Lode Van Looy, burgemeester

Mieke Van den Brande, Bart Vanmarcke, Yves Goovaerts, Eddy Michiels, Hilde Schueremans, schepenen
Frans Uytterhoeven, Jan Fonderie, Luc De Weerd, Guido Vaganée, Barbara Maes, Annick Van den Broeck,
Wim Van der Donckt, Hilde Smets, Daan Versonnen, Rudi Withaegels, Geert Teughels, Pascal Vercammen,
Karl Theerens, Marcel Claes, Sofie Crauwels, Hilde De Ruysscher, gemeenteraadsleden
Ethel Van den Wijngaert, algemeen directeur

Leefmilieu - Beheersoverdracht IVAREM voor de inzameling en verwerking van GFT-afval: Goedkeuring

De raad,

In openbare zitting vergaderd.

Samenvatting

Op 26/05/2023 heeft de Vlaamse regering het Lokaal Materialenplan (Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval 2023-2030) goedgekeurd. Hierin staat een verplichte invoering van inzameling en verwerking van GFT-afval tegen 01/01/2024 (met de mogelijkheid om een gemotiveerde aanvraag tot uitstel in te dienen). De ophaling van GFT-afval valt onder de gemeentelijke zorgplicht. IVAREM biedt de gemeenten de mogelijkheid om een bevoegdheidsoverdracht te verlenen wat betreft het inzamelen, het transport, de voorbehandeling en de verwerking van GFT-afval.

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om deze beheersoverdracht te verlenen tot en met 25/04/2039.

Voorgeschiedenis

- 25/11/2020: De gemeenteraad keurt de verlenging van de samenwerking tussen de gemeente en IVAREM goed, voor 18 jaar. Deze samenwerkingsovereenkomst loopt tot en met 25/04/2039.
- 26/05/2023: De Vlaamse regering keurt het Lokaal Materialenplan 2023-2030 goed.
- 03/07/2023: Mail van IVAREM met de vraag om een eventuele bevoegdheidsoverdracht voor de inzameling en verwerking van GFT-afval te agenderen op de gemeenteraad van september 2023.

Feiten en context

- Begin de jaren '90 werd in de IVAREM-regio gestart met selectieve inzamelingen aan huis.
- In 1992, met het eerste Milieuconvenant tussen het Vlaams Gewest en de gemeenten, kozen de aangesloten gemeenten voor de inzameling van de “droge recycleerbare fractie”. Dat betekende dat er geen GFT zou worden ingezameld (zoals in een GFT-regio), maar droge fracties zoals metalen, papier, karton en plastics. Tegelijkertijd moest het groenafval worden ingezameld op de recyclageparken en het thuiscomposteren worden bevorderd. De huidige IVAREM-regio werd toen een “groenregio”.
- Sinds die periode organiseert de intercommunale de aankoop van compostvaten en compostbakken voor thuiscomposteren. Bijkomende ondersteuning gebeurt sinds 1997 door compostmeesters, waarvoor de intercommunale de nodige opleidingen organiseert in samenwerking met VLACO, de Vlaamse Compostorganisatie. Het thuiscomposteren blijft een succes bij gezinnen die over de nodige ruimte beschikken.
- Vanaf 2000 wordt de compostscholenactie intergemeentelijk ondersteund.
- Op 26/05/2023 heeft de Vlaamse regering het Lokaal Materialenplan (Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval 2023-2030) goedgekeurd. Met het nieuwe Lokaal Materialenplan (2023-2030) vervalt de opdeling in GFT- en groenregio's. Dit Lokaal Materialenplan wordt bij de Europese Commissie neergelegd als het afvalbeheerplan en als preventieprogramma, zoals bepaald in artikels 28 en 29 van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen (richtlijn 2008/98/EG - EU 2018/851). Dit betekent dat het plan moet voldoen aan een reeks voorwaarden van de kaderrichtlijn.
- Een belangrijk element in de Europese kaderrichtlijn is de verplichting voor de lidstaten om vanaf 01/01/2024 bioafval aan de bron te scheiden. De verplichting voor de burgers en bedrijven wordt verankerd in het Lokaal Materialenplan 2023-2030, en vertaalt dit naar de praktijk wat betreft de implementatie van de selectieve inzameling van het huishoudelijk bioafval door de lokale besturen.
- Waarom een veralgemeende GFT-inzameling?
 - De basis om de gft-inzameling te veralgemenen ligt bij de goedkeuring van de “European Green Deal”. De European Green Deal is een ambitieus en baanbrekend initiatief van de Europese Unie om de klimaatverandering aan te pakken en Europa te transformeren in een klimaatneutrale en duurzame samenleving. Het doel van de Green Deal is om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent ter wereld te maken.
 - De European Green Deal omvat een breed scala aan maatregelen en initiatieven om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, de biodiversiteit te beschermen, de circulaire economie te bevorderen en de duurzame ontwikkeling te stimuleren. Naast andere belangrijke doelen zal de

European Green Deal dus ook de overgang naar een circulaire economie bevorderen, waarbij de nadruk ligt op het verminderen van (rest)afval, hergebruiken en recyclen van grondstoffen.

- Daarom blijft er een belangrijke focus op selectieve inzamelingen in het Lokaal Materialenplan en verdere inspanningen worden noodzakelijk geacht om de vooropgestelde afvaldoelstellingen, gelinkt aan het Vlaamse energie- en klimaatplan 2021-2030, te bereiken. Studies hebben aangetoond dat een veralgemeende selectieve inzameling van GFT-afval in Vlaanderen in bakken het grootste reductiepotentieel biedt voor het huisvuil. Bovendien kent het inzamelscenario met bakken, gecombineerd met voorvergistings- en nacompostering, ook de grootste milieubaat.
- Beschrijving aanbod IVAREM:
 - IVAREM biedt de gemeenten de mogelijkheid om een bevoegdheidsoverdracht te verlenen wat betreft het inzamelen, het transport, de voorbehandeling en de verwerking van GFT-afval. Gezinnen zullen de kans krijgen om hun GFT-afval aan te bieden. Deze aanbieding van gft-afval is geen verplichting voor de gezinnen. Zij kunnen er ook nog altijd voor opteren om thuis te composteren en/of tuinafval naar het recyclagepark te brengen. Het voorstel bevat standaard een tweewekelijkse inzameling aan huis in containers en/of een inzameling via brengpunten, waar dit aangewezen blijkt. Gezinnen die dit wensen zullen kunnen kiezen tussen 2 formaten van container: 40 l of 140 l.
- De specifieke en praktische modaliteiten zullen in overleg met alle betrokken gemeenten later bepaald worden.

Juridische grond

- De Europese kaderrichtlijn afvalstoffen (richtlijn 2008/98/EG - EU 2018/851).
- Het Materialendecreet van 23/12/2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen, en meer bepaald artikel 26 met betrekking tot de gemeentelijke zorgplicht.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 17/02/2012 tot vaststelling van het Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA).
- Het Decreet over het lokaal bestuur, en meer bepaald artikels 40-41 (bevoegdheid), artikel 398 (bevoegdheidsoverdracht).
- Het Lokaal Materialenplan (Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval 2023-2030), goedgekeurd door de Vlaamse regering op 26/05/2023.
- De statuten van IVAREM, en meer bepaald artikel 4 dat het maatschappelijk doel van de vereniging bepaalt, en stelt welke bevoegdheden kunnen worden toevertrouwd aan de vereniging met het oog op de realisatie van dit doel door de gemeente. De gemeente kan met een uitdrukkelijke gemeenteraadsbeslissing één of meerdere bevoegdheden verlenen aan de vereniging. Zo ook de bevoegdheid tot “inzameling, transport, voorbehandeling en verwerking” van gft-afval.

Argumentatie

- Met de goedkeuring van het Lokaal Materialenplan 2023 – 2030 legde de Vlaamse regering ook de modaliteiten vast waaraan een GFT-inzameling en verwerking moet

voldoen. Op basis van deze definitieve modaliteiten kan de intercommunale (na een beheersoverdracht) de zaken definitief uitwerken.

- Het Lokaal Materialenplan 2023 – 2030 voorziet een verplichte invoering van inzameling en verwerking van GFT-afval tegen 01/01/2024, met de mogelijkheid om een gemotiveerde aanvraag tot uitstel in te dienen. Dit eventuele uitstel kan nooit langer zijn dan 2 jaar.
- Omwille van praktische zaken (aankoop vrachtwagens, uitzetten van containers, bijkomend personeel, brede communicatiecampagne,...) kan de implementatie in de IVAREM-regio ten vroegste starten in het najaar van 2024. De invoering van de inzameling en verwerking van GFT-afval moet afgerond zijn in de loop van 2025, want ten laatste op 01/01/2026 moet elk gezin de kans krijgen om zijn GFT-afval gescheiden aan te bieden.
- De officiële vraag tot uitstel moet ten laatste bij OVAM ingediend worden op 01/11/2023. Daarom moet ten laatste op de gemeenteraad van september beslist worden of er een beheersoverdracht aan IVAREM wordt gegeven voor het inzamelen en verwerken van GFT-afval.

Financiële gevolgen

IVAREM heeft op basis van een standaard tweewekelijkse inzameling in containers (bakken), waarbij 35 kg per inwoner per jaar aan GFT ingezameld wordt, de totale kostprijs voor de gemeente ingeschat op € 29 per gezin per jaar voor de inzameling en € 98 per ton voor de verwerking van het gft-afval via voorvergistings- en nacompostering. De tarieven (contantbelasting) voor de gezinnen zullen in overleg met alle gemeenten voorgesteld worden en ter goedkeuring voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

De Vlaamse overheid adviseert om een financiële aanmoediging te voorzien (verschillend tarief voor huisvuil en GFT-afval) om de gezinnen aan te sporen tot het gescheiden aanbieden van hun GFT-afval.

Financieel advies:

FA 2023/00192 van 11/09/2023: Gunstig

Stemming

Goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

Besluit:

Artikel 1 - Gaat akkoord om op 27/09/2023 haar beheersrechten met betrekking tot de opdracht “inzameling, transport, overslag, voorbehandeling en verwerking van GFT-afval” over te dragen aan IVAREM en dit tot en met 25/04/2039.

Artikel 2 - Verleent aan IVAREM het mandaat om een gemotiveerde aanvraag tot uitstel van de selectieve inzameling en verwerking van GFT-afval in te dienen bij OVAM.

Artikel 3 - Maakt deze beslissing ter kennisgeving over aan IVAREM.